

ANSKAFFELSE AV VEDLIKEHOLDSTJENESTER OG HELSE OG SIKKERHET PÅ ARBEIDSPLASSEN

1. Innledning

Tjenesteutsetting (outsourcing) har i mange år vært en økende trend i moderne virksomheter. En rapport og et faktaark publisert av EU-OSHA i 2002 [1, 2] belyste denne utviklingen og konkluderte at "mange bedrifter utfører i dag bare kjernefunksjoner internt, mens hjelpefunksjonene settes ut. Dette fører til leverandør- og underleverandørkjeder [2]" bestående av blant annet

- Kunden (eller vertsbedriften) = bedriften som setter ut jobben. Arbeidet utføres vanligvis i kundens lokaler.
- Leverandøren (og dens arbeidstakere) = bedriften som undertegner *kontrakten med kunden* om tjenester, for eksempel vedlikeholdsarbeid.
- Underleverandøren (og dens arbeidstakere) = eksternt foretak som får i oppdrag av leverandøren å utføre for eksempel spesialiserte arbeider eller arbeider av mindre omfang.

Vedlikehold, både korrigerende og forebyggende, er typiske aktiviteter som ofte blir satt ut til eksterne tjenesteytere. Data tyder på at det fortsatt er slik i dag. En undersøkelse som ble utført i Frankrike, viste at vedlikehold er den funksjonen det er vanligst å bruke underleverandører til. I henhold til SESSI (den franske myndigheten for forskning og statistikk) var det bare 2 % av industribedriftene med 20 ansatte eller mer som utførte vedlikeholdsarbeid selv, og 96 % av dem satte ut ihvertfall deler av vedlikeholdsoppgavene i 2005 [3].

Mange bedrifter setter ut vedlikeholdsoppgavene sine til eksterne tjenesteytere og foretrekker heller å fokusere på egen kjernevirksomhet. Årsakene til denne utviklingen, samt fordeler og ulemper ved dette, framgår av tabell 1.

Tabell 1: Begrunnelsen for og fordeler og ulemper med utsetting av arbeid [4]

Forutsetninger	Fordeler	Ulemper
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vedlikeholdsoppgaven er atskilt fra resten av arbeidet i bedriften/anlegget og er i realiteten uavhengig og klart definert. ▪ Det finnes kompetente tjenesteytere med sine egne fullgode vedlikeholdsløsninger og et godt sikkerhetsstyringssystem. ▪ Det finnes klare kriterier for å velge den beste vedlikeholdsleverandøren. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spesialiserte leverandører av vedlikeholdstjenester har mer ekspertise enn kundene. ▪ Gode tjenesteytere kan bidra til å forbedre vedlikeholdsstrategien. ▪ Spesialiserte tjenesteytere kan ha forebyggende løsninger som er bedre egnet til å minimere farene forbundet med vedlikeholdsoppgavene. ▪ Bedriftene (kundene) kan konsentrere seg om kjernevirksomheten. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Man er avhengig av kvaliteten på tjenesteyteren. ▪ Leverandørens arbeidstakere er ikke kjent med bedriften/anlegget og kan også ha en annen sikkerhetskultur. ▪ Leverandører som er på stedet for første gang, vil ha behov for spesiell og mer omfattende innføring og mer tilsyn.

2. Utsetting av vedlikehold: helse og sikkerhet på arbeidsplassen

Tidligere ble vedlikeholdsarbeid utført av spesialisert vedlikeholdspersonell som var ansatt i bedriften. I løpet av de siste tiårene har det imidlertid vært en betydelig endring i organiseringen av vedlikeholdsoppgaver. I dag kan vedlikeholdsoppgaver være delt mellom operatører og vedlikeholdspersonell, eller være delvis eller helt utsatt [5]. Vedlikehold var den funksjonen i fransk industri som var hyppigst utsatt, i henhold til en fransk undersøkelse utført i 2005 [6].

Denne utviklingen i organiseringen av vedlikeholdet har helse- og sikkerhetsmessige konsekvenser. Å sette vedlikeholdstjenester ut til (under-)leverandører anses ofte som en skjerpene faktor når det gjelder helse og sikkerhet. En analyse av en fransk database over arbeidsulykker viser at vedlikeholdsarbeidere i 2002 var den gruppen som var nest hyppigst utsatt for ulykker i forbindelse med underleveranser, rett bak arbeidstakere innen bygg og anlegg [6].

Utsetting av vedlikeholdsoppgaver kan påvirke eksterne arbeidstakeres helse og sikkerhet:

- hvis de ikke er kjent med arbeidsmiljøet
- hvis operasjonene er fragmentert (hvis for eksempel vedlikeholdsarbeiderne ikke vet hva som er utført før de skal utføre sine egne operasjoner)
- hvis eksternt personell tas imot på en utilbørlig måte
- hvis leverandørens operasjoner ikke overvåkes på en tilfredsstillende måte
- hvis det ikke finnes noen intern kontaktperson med spesialistkunnskap [5]

Utsetting kan også påvirke internt ansatte på grunn av

- vanskeligheter med å opprettholde spesialistekspertise og dermed med å overvåke oppgaver utført av leverandøren
- feilvurderinger av tilstanden på utstyr eller installasjoner på grunn av de mange vedlikeholdsoperasjonene som er satt ut
- improviserte utstyrsreparasjoner (slik at utstyret ikke er i optimal stand) som følge av at eksterne vedlikeholdstjenester ikke er øyeblikkelig tilgjengelige
- manglende samordning mellom kunden og leverandøren og mellom ulike (under-) leverandører, og mangelfull kommunikasjon om pågående arbeider [5]

Mange kunder satser på kontinuerlig forbedring av helse- og sikkerhetsaspektene, noe som anses som en viktig pådriver for å forbedre HMS-resultatene gjennom hele forsyningskjeden. Derfor må bedriftene når de setter ut vedlikehold, vurdere helse- og sikkerhetsimplikasjonene ved jobben de ønsker utført, og velge en leverandør som kan godtgjøre nødvendig kompetanse for jobben, og som også driver sin virksomhet i samsvar med egnede helse- og sikkerhetssystemer. Dette krever at helse- og sikkerhetsaspekter integreres i anskaffelsesprosedyren, og at helse- og sikkerhetsvurderinger tillegges betydelig vekt i utvelgelses- og tildelingskriteriene for kontrakten.

For å vurdere kompetansen til en leverandør foreslår HSE i sin veiledning [7] at bedriftene kan be leverandøren oppgi informasjon om

- hvilken erfaring de har fra den typen arbeid som skal utføres
- HMS-retningslinjer og -praksis
- nyere HMS-resultater (antall ulykker osv.)
- kvalifikasjoner og ferdigheter
- hvilken prosess de bruker ved utvelgelse av underleverandører
- hva slags HMS-opplæring og -tilsyn de har i bedriften
- hvilke ordninger de har for å konsultere egne medarbeidere
- om de har en uavhengig vurdering av egen kompetanse
- om de er medlemmer av relevante fag- eller bransjeorganisasjoner
- om de eller arbeidstakerne har et "HMS-kort" (f.eks. sikkerhetskort i Finland, VCA-sertifikat i Nederland). Dette er en voksende trend i enkelte bransjer, som innen renholdbransjen og bygg- og anleggsbransjen i Norge.

Kunden må påse at leverandøren har en effektiv prosedyre for overvåking og revisjon av underleverandørenes kompetanse. Han må også påse at det finnes systemer som gir underleverandøren informasjon, instruksjon og opplæring. Ved valg av underleverandør kan en leverandør bruke noen eller alle kriteriene som kunden bruker i sin utvelgelsesprosess.

3. Europeisk lovgivning

Europeiske direktiver om arbeidervern og arbeidsmiljø som er innarbeidet i medlemsstatenes nasjonale lovgivning, fastsetter minstestandarder for beskyttelse av arbeidstakere, og de gjelder også når bedrifter benytter leverandører av vedlikeholdstjenester. Medlemsstatene kan imidlertid ha ytterligere nasjonale krav. Dermed er det viktig å ta hensyn til lovgivningen som gjelder i den aktuelle medlemsstaten.

Rammedirektivet (89/391/EØF) fastsetter arbeidsgivernes forpliktelse til å samarbeide om innføringen av sikkerhets- og helseforskrifter og til å samordne tiltakene i saker som gjelder beskyttelse av arbeidstakere og forebygging av yrkesrisikoer, der flere foretak deler arbeidsplass. Videre skal arbeidsgiverne informere hverandre og sine respektive arbeidstakere og/eller arbeidstakernes representanter om disse risikoene [8].

Rammedirektivet fastslår også at arbeidsgiveren skal påse at leverandører som utfører arbeid i arbeidsgivers foretak, får tilstrekkelig informasjon og opplæring om helse- og sikkerhetsrisikoene. Videre skal arbeidsgiver iverksette beskyttende og forebyggende tiltak så lenge leverandøren arbeider i arbeidsgivers lokaler.

Rådsdirektiv 92/57/EØF fastsetter minimumskrav til helse og sikkerhet på midlertidige eller mobile byggeplasser. Her viser termen "midlertidige eller mobile byggeplasser" til enhver byggeplass der det utføres bygge- og anleggsarbeider, som kan omfatte reparasjons- og vedlikeholdsoppgaver [9].

Direktivet fastsetter at kunden eller prosjektlederen skal utpeke én eller flere koordinatorene for helse- og sikkerhetsspørsmål for alle byggeplasser der mer enn én leverandør vil være til stede. Under gjennomføringen av prosjektet skal for eksempel koordinatoren organisere samarbeidet og samordne virksomheten mellom arbeidsgiverne, herunder arbeidsgivere som overtar etter hverandre, og selvstendig næringsdrivende (eller en person hvis profesjonelle virksomhet bidrar til gjennomføringen av et prosjekt) på samme byggeplass, med henblikk på å beskytte arbeidstakerne og forebygge yrkesskader og -risikoer.

Det rettslige grunnlaget for offentlige anskaffelser i EU består i **anskaffelsesdirektivene**, for eksempel direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF, som gir rom for å ta sosiale hensyn.

Både direktiv 2004/17/EF om "spesialsektorene" vann- og energiforsyning, transport og posttjenester [10] og direktiv 2004/18/EF om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av offentlige bygge- og anleggskontrakter [11] fastsetter at lover, forskrifter og tariffavtaler som gjelder ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen, både nasjonalt og lokalt, også gjelder under gjennomføringen av en kontrakt, forutsatt at slike regler og deres anvendelse er i samsvar med Fellesskapets regelverk.

Sosiale hensyn ved anskaffelser – en veiledning i mulighetene til å ta sosiale hensyn ved offentlige anskaffelser (Buying Social - A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement Contract)

Denne veiledningen er utarbeidet av Kommisjonen for å forklare hvilke muligheter EUs eksisterende rettslige ramme gir offentlige myndigheter til å ta sosiale hensyn ved offentlige anskaffelser. Dermed er det mulig å ikke bare fokusere på pris, men også på å få best mulig valuta for pengene. Veiledningen er primært utarbeidet for offentlige myndigheter, men med håp om at den også vil inspirere kjøpere i privat sektor. Veiledningen følger anskaffelsesprosedyren trinn for trinn og forklarer hvordan sosiale hensyn, for eksempel helse og sikkerhet på arbeidsplassen, kan tas i betraktning på ulike stadier i prosedyren.

Det er for eksempel mer hensiktsmessig å inkludere sosiale hensyn som gjelder arbeidsforhold, i klausuler om kontraktsoppfyllelse, da de generelt ikke kvalifiserer som tekniske spesifikasjoner eller utvelgelseskriterier innenfor rammen av anskaffelsesdirektivene.

Sosiale hensyn er imidlertid tillatt i de tekniske spesifikasjonene i for eksempel en bygge- og anleggskontrakt, hvor det stilles krav til iverksettelse av tiltak for å unngå ulykker på arbeidsplassen, og hvor det er spesifikke betingelser for oppbevaring av farlige produkter for å ivareta arbeidstakernes

helse og sikkerhet.

Ved valg av leverandører, tjenesteytere og entreprenører kan tilbydere ekskluderes for manglende overholdelse av nasjonal lovgivning om helse og sikkerhet på arbeidsplassen.

Offentlige oppdragsgivere kan også ta med sosiale hensyn, for eksempel krav til helse og sikkerhet for underleverandører, i klausulene om kontraktsoppfyllelse.

Unntaksvis kan sosiale hensyn inngå i kontraktens tildelingskriterier som et "ekstrakriterium" for å få fram forskjellen mellom to ellers like anbud [12].

4. Europeiske standarder knyttet til vedlikehold

Standarder er formelle dokumenter som skal bidra til å ensrette materielle og ikke-materielle elementer (tekniske kriterier, metoder, prosesser og framgangsmåter). Standarder fastsetter spesifikke egenskaper for tjenester/produkter, som ledelse, sikkerhet, miljø og/eller kvalitet. De representerer de nyeste prosessene eller framgangsmåtene. På grunn av nye sikkerhetskrav, metoder og materialer og den teknologiske utviklingen må de fleste standarder revideres med jevne mellomrom.

Vedlikeholdsstandarder kan bidra til å forbedre kvaliteten på tjenestene og dokumentere dette overfor kunden. Standarder er også gunstige fordi de styrker forståelsen og kommunikasjonen gjennom felles terminologi og bedre kontraktsforhold. De hjelper også tjenesteytere med å oppfylle lovfestede krav knyttet til helse og sikkerhet [12].

Følgende standarder gjelder vedlikehold.

Tabell 2: Standarder knyttet til vedlikehold [13]

Vedlikehold	<p>CEN/TS 15331:2005 Criteria for design, management and control of maintenance services for buildings (Merk: Standarden er nylig revidert og publisert som NS-EN 15331:2011 Kriterier for utvikling, styring og kontroll av vedlikeholdstjenester tilknyttet bygninger)</p> <p>NS-EN 13269:2006 Vedlikehold - Retningslinjer for utarbeidelse av vedlikeholdskontrakter (Merk: Tidligere ENV (førstandard) 13269 publisert i 2001)</p> <p>NS-EN 15341:2007 Vedlikehold - Hovedindikator for ytelse innenfor vedlikehold</p> <p>CEN/TR 15628:2007 Maintenance - Qualification of Maintenance personnel (Merk: Under revisjon for å bli en EN)</p> <p>NS-EN 13460:2009 Vedlikehold - Dokumentasjon for vedlikehold (Merk: Første utgave publisert i 2002)</p> <p>NS-EN 13306:2010 Vedlikehold - Vedlikeholdsterminologi (Merk: Første utgave publisert i 2001)</p>
-------------	---

NS-EN 13306:2001 Vedlikeholdsterminologi

Denne europeiske standarden fastsetter samlebegreper og definisjoner for de tekniske, administrative og ledelsesrelaterte vedlikeholdsområdene [4]. Enkelte EN 13306-standarder som er innført på nasjonalt plan, er flerspråklige. Disse definisjonene er nyttige for å oppnå effektiv kommunikasjon og for å forebygge misforståelser mellom kunden og leverandøren(e).

NS-EN 13460:2009 Vedlikehold - Dokumentasjon for vedlikehold

Denne standarden angir generelle retningslinjer for den tekniske dokumentasjonen som skal følge med utstyr og inneholde veiledning om vedlikehold av utstyret, og den er hovedsakelig rettet mot designere,

produsenter, tekniske forfattere og dokumentasjonsleverandører.

NS-EN 13269:2006 Vedlikehold - Retningslinjer for utarbeidelse av vedlikeholds kontrakter

Denne standarden inneholder retningslinjer for utarbeidelse av vedlikeholds kontrakter. Den dekker hele spekteret av vedlikeholdstjenester (vedlikeholdsoperasjoner pluss planlegging, ledelse og kontroll), alle typer utstyr og både nasjonale og tverrnasjonale avtaler.

NS-EN 15341:2007 Vedlikehold - Hovedindikator for ytelse innenfor vedlikehold

Denne standarden inneholder vedlikeholdsrelaterte hovedindikatorer (KPI-er) og et system for å styre hovedindikatorene med henblikk på å måle ytelsen innenfor vedlikehold. Standarden dekker vedlikehold generelt, ikke spesifikke maskiner eller industrier, og størstedelen av indikatorene i standarden gjelder alle industri- og støtteinlegg (bygninger, infrastruktur, transport, distribusjon, nettverk, osv.).

CEN/TS 15331:2005 Kriterier for utvikling, styring og kontroll av vedlikeholdstjenester tilknyttet bygninger

Denne tekniske spesifikasjonen angir kriteriene og de generelle metodene som inngår i planleggingen, styringen og kontrollen av vedlikehold i bygninger og omkringliggende områder, i henhold til eiernes og brukernes målsettinger og påkrevd vedlikeholdskvalitet. Spesifikasjonen er ment å bidra i budsjetteringen av vedlikehold og planleggingen av vedlikeholdsoppgaver for å øke bygningers lønnsomhet.

CEN/TR 15628:2007 Vedlikehold - Kvalifikasjonskrav for vedlikeholdspersonell

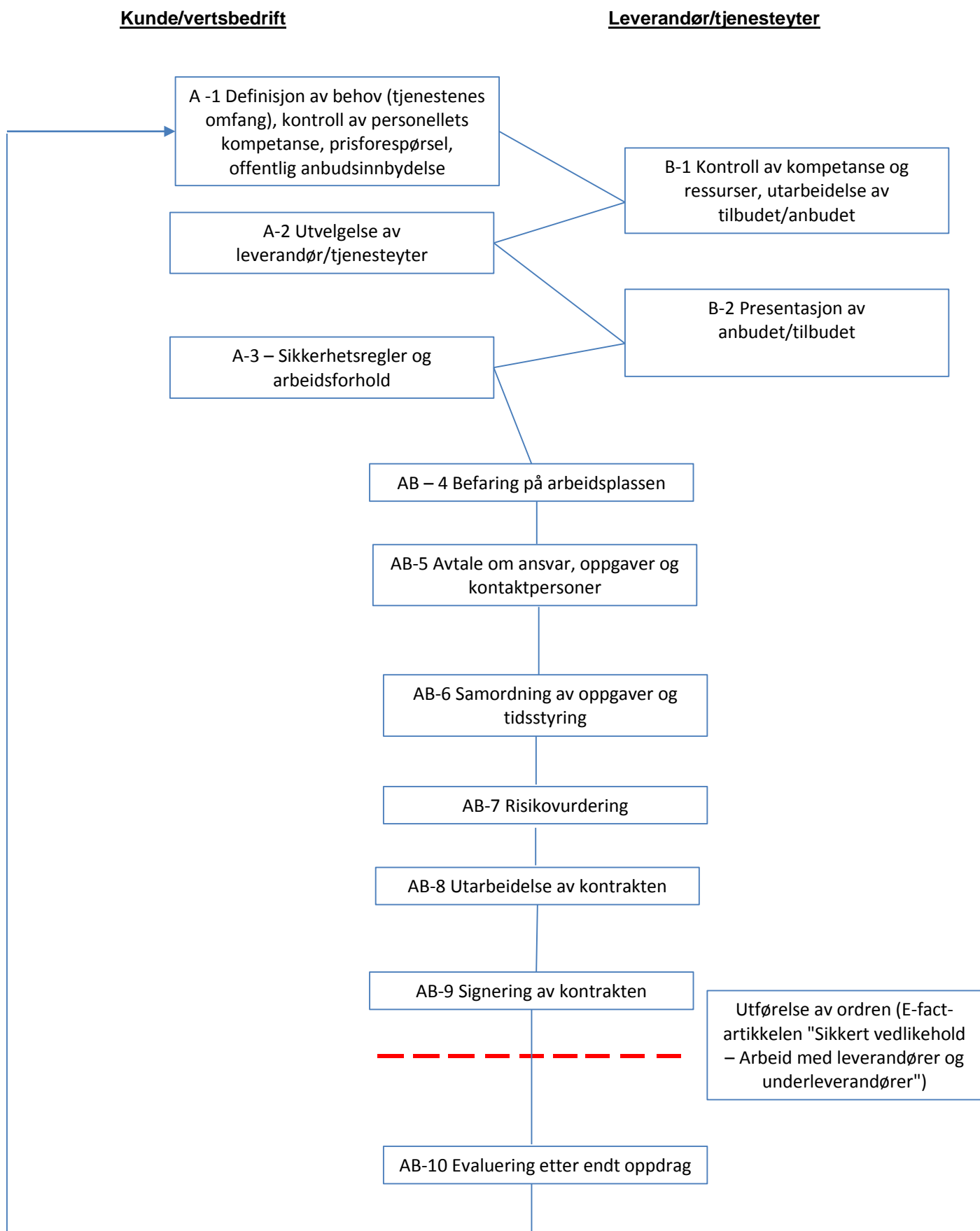
Denne tekniske rapporten informerer om hvilken kompetanse og kunnskap som kreves av vedlikeholdspersonell i dag.

Dokumentet kategoriserer vedlikeholdspersonell i tre nivåer – europeisk vedlikeholdstekniker, tilsynsmann og leder – og for hvert nivå oppgis kunnskapen som kreves på ulike kompetanseområder, samt kravene som inngår i vedlikeholdsopplæringen, herunder opplæring knyttet til sikkerhet og miljø.

5. Helse- og sikkerhetsaspekter i vedlikeholdsanskaffelser

Følgende figur gir en oversikt over anskaffelsesprosessen og inkluderer de ulike trinnene for kunder (venstre side) og leverandører (eksterne tjenesteytere, høyre side), (A = kundes oppgave, B = leverandørs oppgave. Oppgaver merket AB er begge parter ansvar). Beskrivelsen av trinnene følger.

Figur 1: Oversikt over trinnene ved utsetting av vedlikeholdstjenester

A-1 -Definisjon av behov (tjenestenes omfang) og krav

Samtidig som arbeidet og oppgavens omfang defineres, bør det etableres prosedyrer for å sikre at nasjonale lover og forskrifter og arbeidsplassens egne helse- og sikkerhetskrav identifiseres og innarbeides i anskaffelsesprosedyren for vedlikeholdstjenestene. Anskaffelsesstrategien bør omfatte strategier for å evaluere tilbud og modeller som tester tilbudsgivernes evne til å oppfylle kravene til helse og sikkerhet. Forberedelsene til utvelgelse av leverandør bør omfatte fastsettelse av kriterier for å evaluere leverandørens helse- og sikkerhetsstandarder.

B-1 Kontroll av kompetanse og ressurser, utarbeidelse av tilbudet/anbudet

Når en åpen anbudsinnbydelse kunngjøres, går (den potensielle) tilbudsgiveren (leverandøren av vedlikeholdstjenester) gjennom behovene og kravene (se A-1) og vurderer dem opp mot egen kapasitet og egne ressurser.

En lang rekke bedrifter publiserer etiske regler med generelle retningslinjer for leverandørattferd [14]. Rapporter om bedriftens samfunnsansvar [15] inneholder også informasjon om bedriftens styrende prinsipper på sosiale områder og miljøområder, som de bruker i forretningsvirksomheten og i samhandlingen med interessenter [16]. I tillegg finnes det ulike informasjonsplattformer for anskaffelser som gir næringslivet informasjon om anskaffelser og sikkerhetstiltak [17].

A-2 Utvelgelse av leverandør/tjenesteyter

Tabell 3 inneholder en oversikt over generelle kriterier og helse- og sikkerhetsrelaterte kriterier for utvelgelse av (under-)leverandører samt indikatorer og informasjonskilder.

Tabell 3: Aspekter/kriterier, indikatorer og informasjonskilder ved utvelgelsen av (under-) leverandører [4, 18, 19, 20, 21]

Aspekter/kriterier	Indikatorer	Kilder
Teknisk kapasitet til å gjennomføre kontrakten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bedriftens kjernevirksomhet ▪ erfaring med tilsvarende arbeid ▪ teknisk utstyr ▪ kvalitetsstyringssystemer ▪ ferdigheter og kvalifikasjoner ▪ særlige kvalifikasjoner (f.eks. sveising i henhold til ISO 9606) [35] 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bedriftens nettsted ▪ tilbyders/anbudsgivers portefølje ▪ sertifikater ▪ dokumentasjon på kvalitetsstyringssystem ▪ referanser fra andre kunder
HMS-styring	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMS-retningslinjer ▪ sikre arbeidssystemer ▪ HMS-opplæring ▪ HMS-resultater ▪ teknisk utstyr og personlig verneutstyr 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ generelle sikkerhetsregler ▪ metodeerklæringer for sikkert arbeid ▪ sertifiseringer for sikkerhetsstyring (f.eks. BeSaCC, (belgiske sikkerhetskriterier for leverandører) [19] / MASE (Manuel d' Amélioration Sécurité des Entreprises) [20] / SCC, (sikkerhetssjekkliste for leverandører) [21]) ▪ kvalitetsstyring (f.eks. ISO 9000) ▪ styringssystemer for arbeidsmiljø (f.eks. OHSAS 18001) ▪ miljøstyring (f.eks. ISO 14001) ▪ revisjoner, akkrediteringer ▪ tjenesteyters ulykkes- og helsestatistikk

Utvelgelse av og tilsyn med underleverandører	<ul style="list-style-type: none"> ▪ anbudsgivers administrasjon av anskaffelsesprosedyren ▪ tilsynssystem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokumentasjon på utvelgelsen av underleverandører ▪ revisjoner ▪ annen kommunikasjon
Unormalt lave anbud / anbud med risiko for lave helse- og sikkerhetsstandarder	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kostnadsberegninger ▪ tidsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ innholdet i anbudet/tilbudet ▪ kurs ▪ kommunikasjon med anbudsgiver/tilbyder

Ifølge anskaffelsesdirektivene kan offentlige oppdragsgivere i medlemsstater som har innarbeidet denne muligheten i sin nasjonale lovgivning, ekskludere kandidater eller anbudsgivere som ikke overholder forskriftene i slik lovgivning, fra anskaffelsesprosedyren. Disse utelukkelsesklausulene kan for eksempel omfatte manglende overholdelse av helse- og sikkerhetsforskrifter [12].

B-2 Presentasjon av anbudet/tilbudet

Hvis det er behov for omfattende, langvarig samarbeid mellom kunde og tjenesteyter(e) (f.eks. i prosessindustrien), kan det være nyttig, og i enkelte tilfeller avgjørende, å presentere anbudet i en styrt workshop. Sikkerhetskonsepter og standarder bør diskuteres i detalj under presentasjonen.

A-3 Sikkerhetsregler og arbeidsforhold som er spesifikke for arbeidsplassen

Etter utvelgelsen av en anbudsgiver/tilbyder informerer kunden om sikkerhetsregler og arbeidsforhold som er spesifikke for arbeidsplassen.

AB-4 Befaring på arbeidsplassen

Befaringer på arbeidsplassen bidrar til å minimere misforståelser mellom kunden og leverandøren. Sikkerhetsregler bør diskuteres og klareres på arbeidsplassen før det faktiske arbeidet begynner. Potensielle ytterligere risikoer på arbeidsplassen må tas i betraktning, og ytterligere tiltak bør om nødvendig avtales.

AB-5 Avtale om ansvar, oppgaver og kontaktpersoner

Avtalen om roller og ansvar er et annet viktig trinn i anskaffelsesprosessen. Det omfatter utnevning av en koordinator, tilsynsmenn og kontaktpersoner samt definisjon av kommunikasjonsstrukturer.

AB-6 Samordning av oppgaver og tidsstyring

Hvis driften ikke stanses under vedlikeholdet, kreves god samordning mellom produksjons- og vedlikeholdspersonellet. Når det er flere leverandører og flere aktiviteter på arbeidsplassen samtidig, er det nødvendig med en solid prosjektplan og nøye planlegging av arbeidet for å hindre avbrudd. Planleggingsprosessen bør også ta høyde for tidskritiske risikoer og buffertid. Selv om det primære anliggendet er helse og sikkerhet, vil hensiktsmessig samordning av leverandørenes arbeid, arbeidets plass i en overordnet prosjektplan og pågående prosess samt grundig kommunikasjon også øke effektiviteten.

AB-7 Risikovurdering

Risikovurdering av vedlikeholdsoppgaver krever særlig godt samarbeid mellom leverandør og kunde: Begge parter må delta for å oppnå hensiktsmessige risikovurderinger.

Risikovurderingen bør utføres og kvitteres for av kunden og leverandøren før vedlikeholdet starter. E-fact-artikkelen "Sikkert vedlikehold – Arbeid med leverandører og underleverandører" [22] inneholder mer informasjon om dette.

AB-8 / AB-9 Utarbeidelse og signering av kontrakten

Når de foregående trinnene er fullført, kan vedlikeholdskontrakten utarbeides. I tillegg til klausuler om tekniske, økonomiske og juridiske forhold er det god praksis å inkludere krav knyttet til helse og sikkerhet i kontrakten. Dette bidrar til å gjøre leverandøren bevisst på kundens krav til helse og sikkerhet og hva som er leverandørenes ansvar i så måte.

I henhold til den europeiske standarden EN 13269 er sikkerhets- og helseaspektene også elementer i kontrakten (se kapittel 4).

Signering av kontrakten er en formell handling, og når dette er gjort, kan tjenesteyteren(e) starte arbeidet. Helse- og sikkerhetsaspektene ved samarbeid med vedlikeholdsleverandører er tema i e-fact-artikkelen "Sikkert vedlikehold – Arbeid med leverandører og underleverandører" [22].

AB-10 Evaluering etter endt oppdrag

Kontrakten og kontraktsvedleggene inneholder detaljert informasjon om tjenestene som skal utføres. Det kan imidlertid oppstå endringer underveis i arbeidet. For å gjøre det mulig å forbedre vedlikeholdsstrategien, arbeidsprosessen og samhandlingen mellom kunden og leverandøren i fremtiden skal det derfor gjennomføres en evaluering etter endt oppdrag. Ideelt sett skal begge parter samle inn data og registrere erfaringer og kunnskap gjennom hele vedlikeholdsprosessen. Disse innspillene kan fungere som tilbakemeldinger som kunden og/eller leverandøren kan bruke til å forbedre de tekniske og organisatoriske resultatene og HMS-resultatene, og som fremtidig referanse.

6. Referanser

- [1] EU-OSHA - Det europeiske arbeidsmiljøorganet 2002 "Report - New forms of contractual relationships and the implications for occupational safety and health", Kontoret for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner, Luxembourg, tilgjengelig på internett på <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/206/view>
- [2] EU-OSHA - Det europeiske arbeidsmiljøorganet 2002 Faktaark 25 - "New forms of contractual relationships and the implications for occupational safety and health", Kontoret for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner, Luxembourg, tilgjengelig på internett på <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/25/view>
- [3] EU-OSHA - Det europeiske arbeidsmiljøorganet Faktaark 90 - "Maintenance and OSH — A statistical picture", Luxembourg, 2010, tilgjengelig på internett på <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/90/view>
- [4] Schliephacke, J., Fremdfirmeneinsatz - Checklisten helfen dem Auftraggeber beim Umgang mit Fremdfirmen. *Sicherheitsingenieur* nr. 12, 2001.
- [5] EU-OSHA – Det europeiske arbeidsmiljøorganet Magasin 12, 2011, C.Grusenmeyer, Improving understanding of maintenance organisation to ensure safe maintenance activities in companies, tilgjengelig på <http://osha.europa.eu/en/publications/magazine/magazine12/view>
- [6] EU-OSHA – Det europeiske arbeidsmiljøorganet, "Maintenance and Occupational Safety and Health: A statistical picture", Luxembourg, 2010, tilgjengelig på http://osha.europa.eu/en/publications/literature_reviews/maintenance_OSH_statistics
- [7] HSE 2002 "Use of contractors - a joint responsibility" <http://www.hse.gov.uk/pubns/indg368.pdf>
- [8] Rådskonferanse 89/391/EØF av 12. juni 1989 om iverksetting av tiltak som forbedrer arbeidstakernes sikkerhet og helse på arbeidsplassen, Den europeiske unions tidende L 183 av 29.6.1989, s. 1-8, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31989L0391:EN:HTML>
- [9] Rådskonferanse 92/57/EØF om gjennomføring av minimumskrav til sikkerhet og helse på midlertidige eller mobile byggeplasser (åttende særdirrektiv i henhold til artikkel 16 nr. 1 i direktiv 89/391/EØF), Den europeiske unions tidende L 245 av 26.8.1992, s. 6-22, hentet 14. september 2010, fra <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0057:EN:HTML>
- [10] Europaparlaments- og rådskonferanse 2004/17/EF av 31. mars 2004 om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av kontrakter innenfor vann- og energiforsyning, transport og posttjenester, Den europeiske unions tidende L 134 av 30.4.2004, s. 1-113, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:134:0001:0113:EN:PDF>
- [11] Europaparlaments- og rådskonferanse 2004/18/EF av 31. mars 2004 om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av offentlige bygge- og anleggskontrakter, kontrakter om offentlige varekjøp og kontrakter om offentlige tjenesteytelser. OJ L 134, 30.4.2004, s. 114-240 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:134:0114:0240:EN:PDF>
- [12] Europakommisjonens generaldirektorat for sysselsetting, sosiale spørsmål og likestilling 2010 "Buying Social A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement", tilgjengelig på <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6457&langId=en>
- [13] Stroyan, J., Brown, N. Study on the implementation of service standards and their impact on service providers and users, 2012, Technopolis Group <ftp://ftp.cen.eu/CEN/Sectors/List/Services/Technopolis20120124.pdf>
- [14] Tantaline (2010). Code of Conduct for Suppliers and sub-contractors. Hentet 14. september 2010, fra <http://www.tantaline.com/Code-of-conduct-for-suppliers-353.aspx>
- [15] Vattenfall (2010). Corporate social responsibility report 2009. Hentet 14. september 2010, fra <http://www.vattenfall.com/en/file/2-20100331-094929.pdf>
- [16] EU-OSHA – Det europeiske arbeidsmiljøorganet (2010). Introduction to corporate social responsibility (CSR). <http://osha.europa.eu/en/topics/business/index.html/csr>
- [17] CSR Europe (2010). The European business network for CSR. Hentet 14. september 2010, fra

<http://www.csreurope.org/cgi-bin/search.cgi?m=any&q=procurementKrug>, P. (2010). LAA NRW: Arbeitsschutz bei Vertragsarbeit. Landesweites Programm.
[http://www.qcmhr.uq.edu.au/worc/Documents/Hilton_Paper\(9\).pdf](http://www.qcmhr.uq.edu.au/worc/Documents/Hilton_Paper(9).pdf)

- [18] The Institution of Engineering and Technology (2010). Contractor Management. <http://www.theiet.org/factfiles/health/hsb19.cfm?type=pdf>
- [19] BeSaCC-VCA (2010). BeSaCC Belgian Safety Criteria for Contractors. Hentet 14. september 2010, fra <http://www.besacc-vca.be>
- [20] MASE (2010). Manuel d' Amélioration Sécurité des Entreprises. Hentet 14. september 2010, fra <http://www.mase.com.fr>
- [21] SCC-Sekretariat (2010). Safety Checklist Contractors. <http://www.scc-sekretariat.de>
- [22] EU-OSHA (2012) E-fact 62 - "Sikkert vedlikehold – Arbeid med leverandører og underleverandører", tilgjengelig på <http://osha.europa.eu/en/publications/e-facts/e-fact-62-safe-maintenance-working-with-contractors-and-subcontractors/view>